

En tres contraatacs infructuosos, l'enemic ha perdut el 40 per 100 dels seus efectius

TEROL

DINS UN CERCLE DE FOC!

La patrulla avança per l'ampla plana. Arma a la mà, els soldats trepitgen un terreny que la presència apropiada de l'enemic fa perillós. Es qüestió de no deixar-se sorprendre. Cal avançar amb peus de plom. Els nostres soldats ho saben i llur marxa impenhosa és controlada per una vigilància atenta. El cel claríssim d'aquesta alba aragonesa, empara la patrulla de l'Exèrcit popular en la seva descoberta (C.)

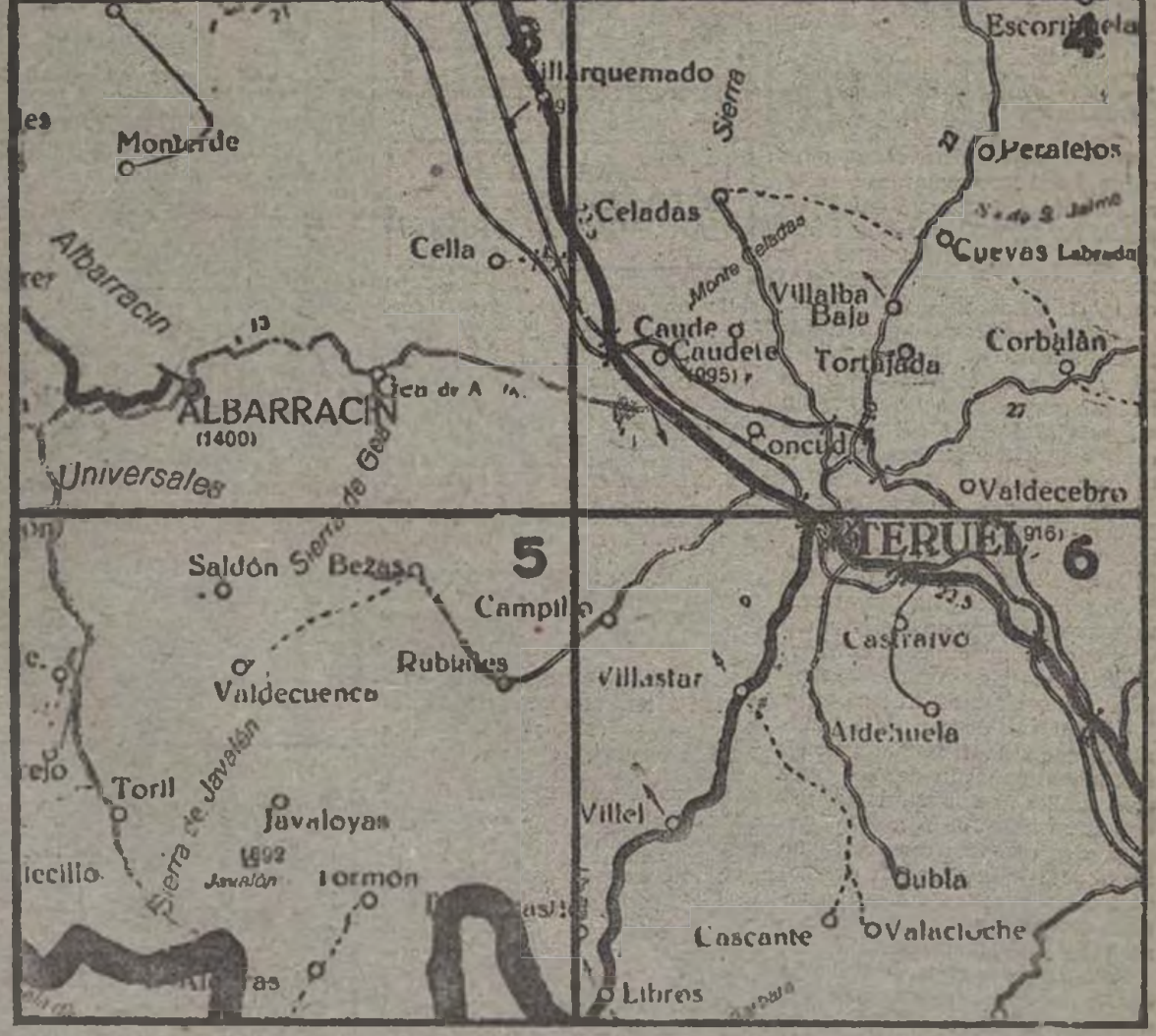
COMUNICAT OFICIAL DE GUERRA D'AHIR, DIA 20

Ministeri de Defensa Nacional. Comunicat oficial de guerra:

EXERCIT DE TERRA:
En el dia d'avui —aïse de les operacions al front de Terol— les nostres forces han progressat sobre petits accidents del terreny que, sense modificar de manera essencial les línies del cercle de la plaça, són molt útils per tal d'aconseguir que en elles estiguin solidament assegurats els enllaços entre totes les unitats assoljadores. S'evita d'aquesta manera el risc de les infiltracions.
L'activitat de l'enemic ha estat avui molt més gran. Ha realitzat tres atacs molt forts en tres llocs diferents. Un fou dirigit sobre el front de Los Morrones, entre Campillo i San Blas. Aquest atac, el qual precedí gran preparació d'artilleria —fou totalment rebutjat. S'ha distingit en el combat la nostra artilleria, que mantingué admirablement els tancosos lluitant peu a terra. El segon atac es produí als alts de Celadas i posició del Corralito. Anà a càrrec de diversos batallons, els quals foren rebutjats amb energia. El tercer atac tingué per teatre la part central, en direcció a San Blas i Concul. Efectuà també amb gran luxe d'artilleria. Les nostres tropes lluitaren amb heroica serenitat i amb un magnific dels

seus focs. Es pot calcular que les baixes causades a l'enemic en aquest combat pujà al 40 per cent dels efectius que entrà en ell. Els nostres focs d'artilleria i infanteria els agafaren al pla amb trets molt precisos i ben corregits. Els ha produït una veritable carnisseria. Es veié retrocedir amb gran desordre la infanteria facciosa. En cap dels tres llocs on es combaté no perderem un sol pam de terreny.
La nostra aviació actuà molt bé en els serveis de bombardeig que sobre les columnes adversàries els foren ordenats.
El cercle de Terol resia maltingut, al final de la jornada d'avui, sense cap solució de continuïtat i més estret que la vigília. Alguns evagats de la capital diuen que hi ha desmoralització entre les tropes faccioses i la població civil és molt gran.
Forces republicanes de l'Exèrcit del Centre realitzaren al sector de la Sierra un atac demostratiu que obligà l'enemic a mobilitzar les seves reserves de primera línia.
Als altres fronts no hi ha notícies d'interès.

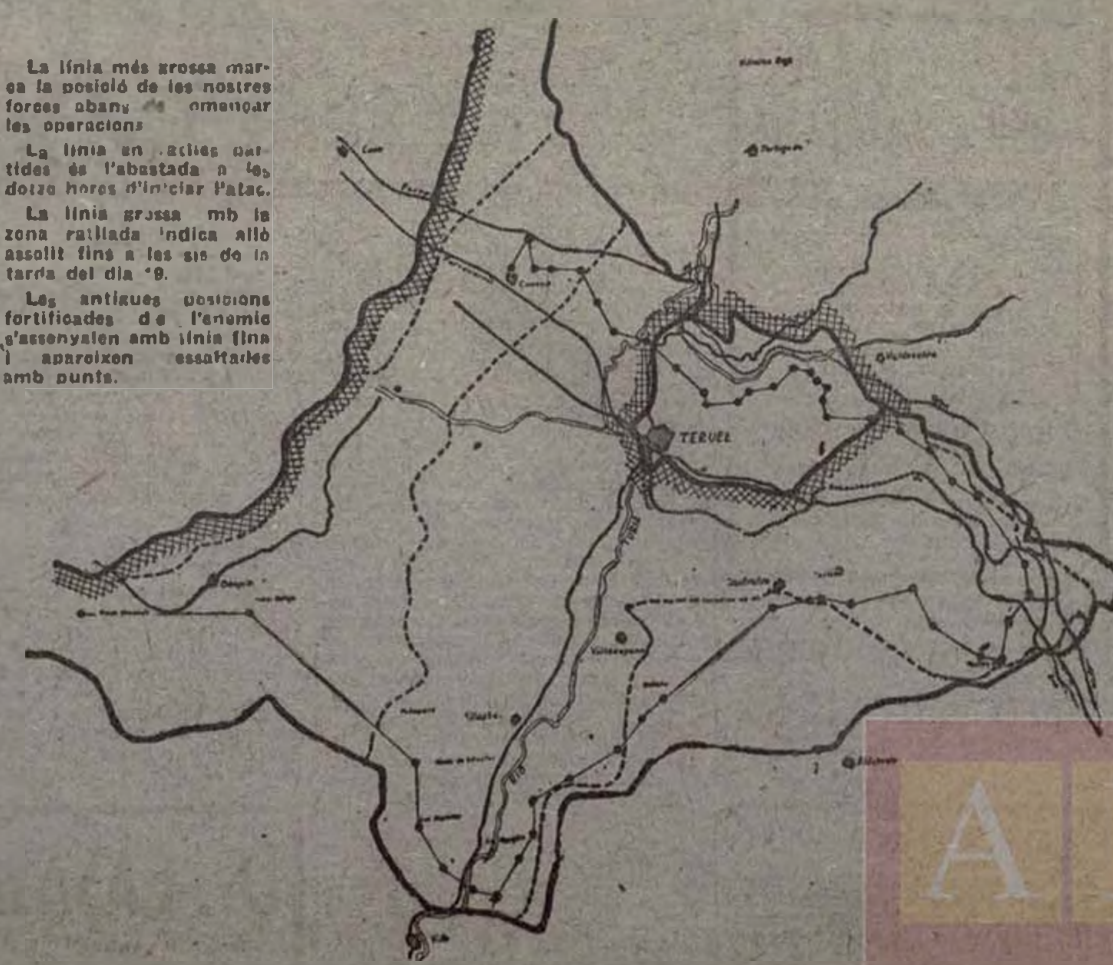
EXERCIT DE LAIRE:
Les forces de la quarta regió aèria, incorporats a l'Exèrcit de Llevant en les seves operacions, han realitzat avui diversos serveis de bombardeig i metrallament. Foren objecte de foc antiaeri, però no hi hagué baixes en el personal ni danys en el material.
A la zona de l'Exèrcit del Centre han estat capturats els quatre tripulants de l'avió de bombardeig facciós que dies enrera caigué al nostre territori. Els quatre pertanyen a l'Exèrcit alemany.

L'ofensiva contra Terol, aia per aia

Ampliació al comunicat de guerra. Puntualització de les operacions efectuades a Terol la setmana passada, del dimecres al diumenge, ambdós inclosius.
Dia 15. — A les 15'45, es corona la posició de Gallana. A les 16'10 es conquista el poble de Concul i amb ell les altures que el dominen pel Nord i Nord-est, cotes 956, 957, 987 i 983, més el barri de San Blas, a la regió de Los Morrones. A les 16'40 ocupació de Punta del Zorro. A les 17'15 ocupació de les cotes 1.015 i 1.028; de les fortificacions a la cota 1.161 i a la cota 1.101, de la Pedrera i cota 988; barri de Guea i de les cotes 1.042 i 1.043, al Sud de la Casa del Cura. A les 19 conquista del poble de Campillo.
Dia 16. — A les 19 ocupació de la cota 1.076.
Dia 17. — A les 8'40 ocupació de La Muela de Villastar, mitjançant un cop de mà. A les 11'10 ocupació de Las Hoyuelas, La Regatilla i La Poca. A les 11'20 el primer parapet del Cementiri. A les 11'30 dominació de Carrascallejo. A les 13'20 s'escalen els alts de Marimezquita.
Dia 18. — A les 11'15 la columna de Villastar pren La Granja. A les 11'30 l'enemic abandona els seus parapets entre els quilòmetres 130 i 131 del ferrocarril; a més, hem ocupat la cota 983. A les 14'15 s'acaba la dominació del nucli rebel Gallana, i li foren ocupats cinc parapets, continua desfilant-se. A les 16'55 ens fem amos de les trinxeres enemigues de la corba de la carretera, entre els quilòmetres 3 i 4. A les 16, conquista de La Muela de Terol.
Dia 19. — A les 7'30, presa del Port d'Escudon. A les 10'30 hem ocupat el parapet Pancho Villa. La Masia de los Hoyos i la Venta de la Rosa. A les 13, s'ocupa la Casa de Cascojar i la columna de Villastar arriba fins el camp de futbol de Terol i cases properes. Unes altres forces nostres ultrapassen les Granges, i arriben fins prop de Terol. A les 14'10, l'estació de ràdio de Terol ha emmudit, sens dubte destruïda pel nostre bombardeig, ja que no contesta cap de les crides que se li fan des de Saragossa, Logronyo i altres llocs de l'enemic. Terol manca ja de tota comunicació, aïduat de les inalàmbriques.
A les 16, es pren el poble de Castravio, l'Ermita i el Vèrtex de Caslar. A les 16'45, es pren el cementiri vell i s'ocupen algunes cases als afores de la capital. A les 19'25, s'ocupen alguns edificis del raval de Terol.

Grafics de les operacions a Terol

Als cercles de Washington s'esperen, amb certa inquietud, les respostes nipones a les notes de Cordell Hull

Es remarca que l'ora imprudent qualsevol acció naval americana en aigües nipones sense comptar amb les bases de reparació i proveïment angleses

Washington, 21. — Als cercles ben informats hem esperat amb certa inquietud les respostes japoneses a les notes enviades per Cordell Hull amb motiu dels incidents del Yangtze. El fet que el President Roosevelt hagi intervingut personalment en aquestes dues notes fa tan delicada la posició americana, en el cas que el Japó no doni totes les seguretats requerides, que hi ha certa inquietud davant del que podria succeir. El problema que es planteja en aquest cas veu gien: es tractaria de mesures conjuntes anglo-americanes per a les quals l'opinió pública no està preparada ni disposada a preveure totes les conseqüències. Encara que el departament d'Estat desment que per ara, es pugui parlar d'una demostració naval, sigui davant d'Hankow o bé en aigües japoneses, les personalitats ben informades estudien aquests problemes amb la complicitat dels quals és molt major del que s'imagina el públic en general. Una demostració naval intencionada purament platoniques pot, en efecte, suscitar incidents molt més greus que els del «Panay». Es tracta, en efecte, de saber en quina situació es trobaria la flota

americana que opera pels voltants del Japó si solament podia comptar amb les bases americanes per a reparacions i proveïment. A parer de molts experts, una acció semblant seria imprudent.

EL «PANAY» NO DISPARA
Xang-Hai, 21. — Durant el curs d'una conferència de Premsa que s'ha celebrat aquest matí, el tinent coronel Ioshiki Mishi, de retorn d'Hohsen, on va procedir a una enquesta sobre l'incident del «Panay», feu un informe que contradiu en diversos punts les declaracions del general Harada. Convingué que era improbable que la tripulació del «Panay» hagi tirat. El general Harada, que assistia a la conferència, dubta també de les seves primeres afirmacions a conseqüència dels informes que ha rebut, els quals indiquen que, efectivament, el «Panay» no tirà. El tinent coronel Ioshiki Mishi assegura que l'exèrcit nipó no havia metrallat tampoc el «Panay».

Contribuir a la "DIADA DEL FILL DEL COMBATENT I DELS HOSPITALITZATS", és la consigna del moment.
Penseu en els que sofreixen en un llit d'hospital!
Penseu en els infants dels combatents!

El cementiri de Terol al nostre poder

(Informació a la pag. 4)

L'acord monetari franco-anglo-americà funciona perfectament

Washington, 21. — El secretari d'Estat al Tresor, senyor Morgenthau, expressa als periodistes la seva satisfacció relativa al funcionament de l'acord monetari franco-anglo-americà, perquè afavoreix l'exportació de l'or americà. Expressa igualment la seva satisfacció sobre el sistema d'esterilització de l'or.

FITXES-FITXERS AGUSTI BO

CORTS CATALANES, 596. TEL. 10266. BARCELONA

SOLDADETS DE PLOM

S'ha parlat i s'ha escrit molt sobre front i reraguarda. També, sobre confraternització entre població civil i militar. Adués s'han celebrat festes civico-militars als pobles més o menys acostats al camp de batalla.

Tot això està molt bé, naturalment. Encara hi ha gent, molta gent, que a hores d'ara no s'han adonat que el país passa per un trasbals històric, i cal que algú es preocupi de fer-ho veure al capgirament.

Però el que ja no està tant bé és que, en nom de la confraternització, i abusant-ne clarament, hi hagi, i hom la toli, l'especulació roïna a què s'ha llurats certa part de la població civil, amb una barra i un cinisme extraordinaris, com de vendre alguna cosa als soldats es tracta.

No s'hi val, de cap de les maneres, que s'estafi iniquament els soldats quan van per les cases dels pobles, on s'estan de pas cap a les línies de foc.

Jo crec que fins ara ningú no ha impedit que el soldat es procuri totes aquelles coses que siguin competibles amb la disciplina i les ordres militars.

Però potser és en nom d'aquella confraternització que hi hagi qui demani quatre pessetes d'un pa de dues lliures; i cinc d'un oullo d'ametlles; i qui d'un pollastre menut, menut, en cobri trenta-cinc o quaranta...

En nom de la confraternització un litre de vi val una pesseta o sis rals; una lliura de patates, 150; un conill, 30 pessetes; i d'un anyell us en demanen 75 o 80...

I també deu ésser en nom de la confraternització i l'ajuda als combatents que hi hagi hagut qui els ha venut «paquetets» de tabac a duro!

De moment, el soldat no pensa en res més que no sigui fer-se amb allò que cerca, per bé que després s'enutgi amb tota la raó. Més compren que els de casa hi diguin que a ciutat les coses s'han encarat extraordinàriament degut a una sèrie d'imponderables. Però no pot capir que en aquests pobles de mala mort faci pagar les coses a preus astronòmics, i es pregunta amb un cert desconfiança si això, aquesta especulació incontrolada, també és contribuir a guanyar la guerra.

I els meus soldats, encara que de plom, opinen que hi ha una mena de gent que no mereix sinó una estaca ben gruixuda que els llevi la pell, la qual hauria d'ésser exposada en algun museu de guerra, per a exemple i escarniment dels enemics de dins de casa.

E.R.C.

UN ALTRE DEFENSOR DE LA REPUBLICA QUE HA CAIGUT AL FRONT

En un dels darrers combats al front d'Aragó, la mort el còpia de l'Esercít de la República, Joaquim Nadal i Benés, militant d'E. R. C. i soci del Casal «La Lluna» del districte I.

El 1936 compilà el servei militar i el 19 de juliol, trobant-se amb permís a Barcelona, fou dels que marxà cap al front d'Aragó el 23 del mateix mes.

Més tard ingressà a l'Escola Popular de Guerra, don tornà al front. Fera militant d'Esquerra i nacionalista convençut, Catalunya i l'Espanya perdien amb ell un element actiu i de mèrit.

CASAL DESQUERRA DEL DISTRICTE III, Lluís i Rissach, 134 (S. G.)

En la reunió celebrada el dimarts passat, fou elegit per unanimitat el següent Consell Directiu:

President, Marçal Pons; Vice-president primer, Rafael Paduella; Vice-president segon, Francesc Ribas; Vice-president tercer, Enric Vilas; Vice-president quart, Antoni Cases; Vice-president cinquè, Lluís Prat; Vocals, Josep Soriano; Salvador Riera; Per i Gelsbert; Ramon Olive; Eusebi Espanol; Calixte, Pere Vilas; Secretari, Joaquim Pichot; Secretari adjunt, Josep Pichot; Secretari adjunt, Josep Pichot.

UN ADVERTIMENT DEL CENTRE CATALA REPUBLICA «LES CAROLINES»

El Centre Catala Republica «Les Carolines», advertint a tots els soldats d'E. R. C. que ha pres l'acció d'expulsió, per immoral del soci Venerable Suranys.

NOVA JUNTA DEL CASAL D'E. R. DEL POBLE NOU

En la reunió general extraordinària celebrada el dia 12 del mes corrent al Casal Obrer del Poble Nou d'Esquerra Republicana de Catalunya, es va nomenar els companys següents per a la direcció i administració de l'elemental Centre:

President, Modest Garcia; Vice-president, Josep Espinosa; Vice-president, Valentí Francàs; Secretari, Josep Closa; Vice-secretari, Ben Gual; Cap de Cultura, Esteve Baixeras; Comptable, Pau Herrera; Vocals, Josep Prat, Miquel Maresca, Lluís Jorner, Jaume Munuera, Miquel Ballester, Eduard Pavó, Ignasi Trencas, Maria Perera i Josep Sagas.

ANTIFEIXISTES! RECO! DEU ELS INFANTS DELS COMBATENTS I ELS HOSPITALITZATS. CONTRIBUÏU A FER-LOS MÉS ALEGRE LA VIDA.

SESSIONS INFANTILS A PROFIT DE LA LLUITA ANTITUBERCULOSA

Fòfibus

Front d'Aragó, 15-XII-37

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Dimarts, dia 28, a les onze del matí

GOBLA BARCELONA
ALBERT MARTI
ENRIQ BORRAS
JOAN MACRINA
CARME GRACIA
HIPOLIT LAZARO

El festival artístic que organitzava

AS. CATALA

a benefici de la «Diada d'Homenajes» als fills del Combatent i als Hospitalitzats

Procedents de Roma...

Par. 21. — Aquest matí, procedents de Roma, han arribat el senyor Van Zeland i el cardenal Verdier.

PENELLONS? AMB «WEST»

Un dels guerrillers més importants. Vendi fills del Dr. Andreu, Seguí, 187, S. Garcia Hernandez 128; Drosos rios, Farmàcia i Centres d'Esportistes.

¿LLIGA DE PAISOS BLANCS CONTRA LA INVASIO GROGA A L'ORIENT?

Londres, 21. — Tant ací com a Washington i a París, l'atenció es fixa en els esdeveniments de l'Extrem Orient, la gravetat dels quals augmenta cada dia més. E. C. H. mes assenyalen que la situació és més tènue que mai, i els cercles polítics es parla d'una lliga dels països blancs per a defensar el Pacífic i als mars de Xina els interessos europeus. El període feixista «Daily Mail» escriu que el gabinet anglès no vol obrir de manera provocativa en la difícil situació actual, però si els interessos britànics es troben amenaçats no hi haurà manera d'evitar la trama de tropes i forces navals angleses a l'Extrem

Orient. Al sud de Xina els Estats Units hi tenen pocs interessos, mentre que els d'Anglaterra són grans. Per altra banda, el Govern anglès ha tingut converses amb el Govern francès, i també aquest està interessat a la Xina del sud. El «Daily Telegraph» escriu que els canvis de punts de vista entre Londres, París i Washington han portat que, de moment, si Anglaterra envia forces navals a l'Extrem Orient, els Estats Units s'abstindran de fer-ho. Per a enviar reforços a Xina Anglaterra ha de reduir les seves forces navals a la Mediterrània i França assegurarà la protecció d'aquesta mar mentre Anglaterra

envia aquestes forces a la mar de Xina. Segons totes les informacions, el Gabinet anglès decidirà la trama de la seva flota el vinent dimecres. El «Daily Express» diu que la situació és molt tènue, però no creu que, almenys de moment, la guerra sino-japonesa pugui transformar-se en una guerra de major transcendència. Amb tot, el Japó s'adona que hi ha una gran força contrària a la seva, i a dir, Anglaterra, França, Rússia, Estats Units, Holanda i Portugal — que té interessos al continent asiàtic — i no consentirà la més lleu amenaça contra d'ella.

Quinze mil persones assistien al miting laborista

“La que el Govern anglès modifiqui la seva política”, deia a l'Ateneu

Londres, 21. — 15.000 persones assistiren al miting organitzat a favor del partit laborista a favor de l'Espanya republicana. L'Albert Hall, la sala més gran de Londres, resultà insuficient per a donar cabuda a tots els ciutadans que volien assistir a l'acte. Parlaren Desha, líder del partit laborista, i el senyor Ayton Gould, del Comitè executiu del partit laborista; en la seva oració, Desha, en el seu discurs, confirmà les declaracions que havia fet a Espanya i demana que s'ajudi el Govern legal i legítim Parla de les crítiques que el seu viatge ha promogut, i de la campanya tendenciosa contra el Govern republicà emmanat, «M'he trobat amb

un Govern regular, amb una administració que no solament manté en pau els serveis socials, sinó que els augmenta. Malgrat de trobar-se en guerra, el Govern espanyol pensa en les necessitats del poble. L'antifascisme disminueix cada dia. M'he trobat amb un Govern legítim i amb uns homes de govern seriosos, que comprenen llor responsabilitat, que pertanyen a diferents partits polítics, però que treballen junts i d'acord contra els facciosos i els que tenen l'ajut de grans quantitats de diners. M'he trobat detencions, sinó ordre, disciplina i un poble lliure. El senyor Ayton Gould, l'elevada moral de l'exercit espanyol, i declarà que amb parió de forces farà

la no intervenció ajuda Franco, i el nostre Govern — diu a l'Ateneu — té una gran responsabilitat en tot això, i ha posat en perill la causa de la democràcia i de la pau. S'ha d'advertir al nostre Govern que modifiqui la seva política». Els altres oradors atacaren igualment la no intervenció, i es mostraren partidaris decidits d'una nova política anglesa que reconeixi els drets de l'Espanya republicana. Stafford Cripps, atacà durament el Govern anglès per haver abandonat les seves obligacions amb respecte a Espanya, i per haver mantingut al poble de la Gran Bretanya en obrar amb danys per a la República espanyola. Acabat el miting es recaptaren 3.000 lliures entre la concurrencia.

13 morts i 21 ferits

Les víctimes del bombardeig del diumenge

Avui hi havia al Dipòsit judicial tretze morts de resultes del darrer bombardeig del diumenge passat.

Cinc d'ells no han estat identificats, i els que ho han estat són: Gr. Gabriel Lahiguera, Antonio Andreu Morales, Pilar Hernandez Andreu, Amalia Lorente, Maria Pascual Casado, Josep Figuerola Pascual i Pasqual Vidal.

El ferit, que fins ara són 21, es troben a l'Hospital Clínic, on foren portats de primera intenció.

NOTA DEL MINISTERI D'INTERACCIO PUBLICA

Seguint l'acció sistemàtica de bombardeig amb predilecció els Establiments hospitalaris. No fa molts dies bombardejà l'Hospital d'Ocaña, encara que sense causar més que una sola víctima, malgrat el gran nombre de projectils llançats damunt l'edifici. El recent bombardeig de Barcelona ha elegit l'Hospital d'Inferenciosos.

En tots els casos els edificis bombardejats són perfectament distinguibles i es troben lluny de tot edifici que pugui constituir objectiu militar.

Encara que el món contempli amb indiferència aquesta continuïtat mostres de la manera feixista d'entendre la guerra, volem assenyalat aquests nous exemples de la seva predilecció pels establiments als quals se'ls concedeix interaccions acceptades, s'ha de manifestar.

HA MORT LA MARE D'ASSUMPCIO CASALS

Víctima de ràpida malaltia ha deixat d'existir la mare d'Assumpció Casals.

A l'acte de l'enterrament, que va consistir en una senzilla manifestació de dol es posaren de relleu les simpaties amb què comptava la finada.

A les moltes proves de condol que rebé les actrius Assumpció i Mercè Casals, i l'actor Josep Gual, hi unim la nostra benedicció!

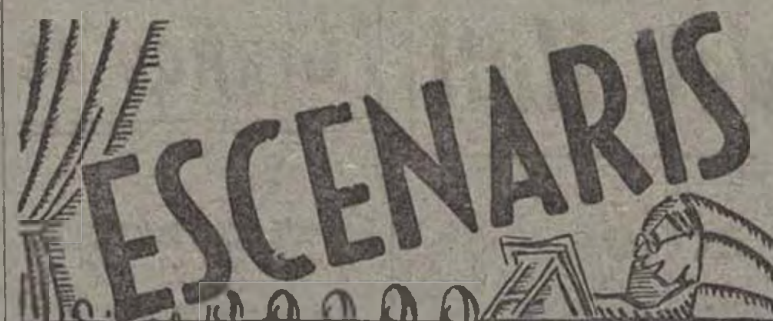
RESTRICCIONS EN EL CONSUM DE CERVESA

Se'ns prega la publicació de a següent nota:

«Les fàbriques de cervesa de Catalunya, a causa de les dificultats que des de fa temps vénen impedit la normal provisió de matèries primeres, i en virtut obligades a restringir la producció, disminuint a la vegada, conseqüència lògica, la distribució, a l'objecte de reservar la major quantitat de líquid per aquelles atencions més imprescindibles, com són els lluraments constants i regulars als nostres heroics combatents.

Aquesta nota és motivada per la necessitat d'advertir al públic que són les causes per les quals es limita el consum de cervesa a la reraguarda.

Per tant, s'adverteix als expenedors que els lluraments de fabrica seran rigorosament limitats al més mínim pel que es refereix als subministraments a la plaça. I queda suspesa interinament la venda de cervesa fora de la capital»

(CONTINUACIO DE LA PAG 4)

El muntatge de l'obra de Gimeno Navarro a l'Espanyol demana un cert temps. No descorats nous! Però ara hem decidit de moment estrenar una comèdia d'aquelles que obren en deien pròpia per a festes (i que ara, sense dir-ho, s'escrivien per la mateixa cosa). Es tracta d'una obra de dos autors espanyols en el gènere tradicional de l'Espanyol i que porta per títol «La tieta d'or o El poder de la mitja cana».

«L'Esquella» saltà a l'Espanyol, ha escrit un col·lega. En realitat, «L'Esquella» torna a l'Espanyol, car no cal oblidar que el nom del popular setmanari fou mantingut a una comèdia de Pitarra que es feu famosa. Ara «L'Esquella» s'ha sentit temptada per a una provatura cènica que diumenge al matí realitzarà al Teatre Barcelona, a be-

Dr. CASASA

Fallers, 29, entresol. D'11 a 1 i de 5 a 7. PREUS ECONOMICS

BLENNORRAGIA ACUDA I CRONICA
QUARIMUNT TOTAL SIFILIS
PELL - LLAQUES DE LES CAMES

L'HIVERN

amb la seva cruesa ens obliga a cercar els mitjants possibles per a reduir les seves conseqüències.

Per a lograr-ho, adquiriu articles de qualitat als nostres Magatzems, on trobareu bon assortiment i preus baratíssims en

Teixits, trajes, vestits, abrics, gèneres de punt, confecció, flassades, edredons, vànoves, catifes, calçat, etc., etc.

MAGATZEMS JORBA BARCELONA MANREÇA

“AJUT CATALA” organitza per al dia 2 de gener la “DIADA DEL FILL DEL COMBATENT I DELS HOSPITALITZATS”

Que ningú no us pugui fer cap retret, catalans, de la vostra manca de col·laboració!

ang-ha

Rambla de Catalunya
dia, ACADEMIA DE BALL
de 9 a 11 d'11 a 1
MESTRES HAVANOLA JAZZ
I EMPORIUM
Aguarda serval al taulell
BARMAN PERET

AQUESTA TARDA, A LES SET

LLIBRES PER ALS OBRERS

El Casal de la Cultura que en ocasió de commemorar-se la data del 19 de juliol d'enguany va oferir un lot de llibres a tots els clubs de fabrica i nuclis d'obers organitzats que ho sol·licitessin, a fi d'ampliar-los, ha esperat a fer-ne llurament en aquesta data.

Es convocà els clubs detallats a continuació, per fer-ho llurament del seu lot, i els pregué que assistessin amb l'opinió d'una autorització del Club o casa que representin.

Manufactures Serra i Llalet, Cellula d'Empresa de Gas i Electricitat (Secció Cultural), Casa Vilardell, Poble i Costa, Impremta «Univers», Salvador Casacuberta, Jaume Boix, Caralt Pérez, Especialitats Vian, Club Cultural Industries de Guerra, fabrica num. 11, Biblioteca «Cervantes», Producció de Calçat, Orfè, Sincronia, United Shoe Machinery, Venús Vidal, Comissió Brigades de Xoc de la Producció, Badalona; Siemens, Cornella; B. A. M. B.

L'acte tindrà lloc a la sala d'actes del Casal, avui, dimarts, dia 21 de desembre, a les set de la tarda.

El Casal de la Cultura s'honora a invitar els clubs de fabrica i tots els obrers de Catalunya.

CATALANS! ELS NENS QUE TENEN EL SEU PARE AL FRONT TAMBE VOLEN JOQUINES. QUE NO MANQUI LA VOSTRA APORTACIO.

AJUT CATALA

2

DE GENER

DIADA DEL FILL DEL COMBATENT I DELS HOSPITALITZATS

A honor de la sardana, han estat exaurits tots els elogis. Maragall, en la seva famosa poesia, hi tancà ja per sempre les gràcies de la dansa nacional catalana. Tots els elogis escrits posteriorment, no tenen la bellesa d'allò que fou el poeta.

Ara, la bellesa de la sardana és cada dia renovada pels seus creadors. Els músics catalans la perpetuen i la fan viva. La sardana és la veu mateixa de Catalunya: té tota la dolcesa de les nostres riberes mediterrànies i, quan canvi, agraïa tota l'aspror dels nostres cims muntanyans.

Totes aquestes veus, trobem el millor mitjà d'expressió en els instruments de la cobla. Pap Ventura creà l'orquestra catalana. I donà als instruments primitius tota l'amplitud harmònica de la música de gran to.

Entre totes les cobles catalanes destaca la de Barcelona d'Albert Martí. Tots l'hem sentida i tots en conilem la fama. Sentir una sardana interpretada per aquesta orquestra, és posar l'orella damunt la fons de Catalunya i sentir-ne els brics més presents del seu cor.

Al festival que la tenora d'Albert Martí? Fa poc, que aquesta cobla va anar a Madrid. El general Mija va dir que Albert Martí, fons de la seva tenora una veu humana. No es pot dir res més just, més bell i més senzill.

Al festival que «Ajut Catala» organitza el dia 2 de gener de l'any vinent al Palau de la Música Catalana, «Diada del fill del combatent i dels hospitalitzats» la seva cobla em farà sentir «els més nostres catalans».

A la diada del «Ajut Catala» han estat moltes les persones i entitats que han aportat llur col·laboració més cordia. Són molts també les dones catalanes que han ofert llur col·laboració personal per a la confecció de robes per als nostres soldats. Entre les més entusiastes col·laboradores, cal remarcar la tasca entusiasta de la muller del President Companys, que ha palestat un gran interès per aquesta obra, a la qual coopera d'una manera directa i personal.

Els nostres infants, els soldats dels nostres combatents s'ho mereixen tot i els catalans tenim el deure de fer-ho viure unes hores de sana alegria amb la il·lusió d'unes jugueses. En aquest sentit, els nostres hospitalitzats, aquests homes que al front de batalla han donat llur sang i han sentit estridida llur carn, en defensa de les nostres llibertats.

Calen moltes coses per aconseguir un deure a complir. Col·laborem tot a l'obra d'Ajut Catala, que és una obra patriòtica i humanitària. Que ningú no deixi de pagar-hi el seu donatiu.

Llegiu sempre ULTIMA HORA

FRONIO NOVETATS

Avui, nit, a un quart d'onze
A PALA
NARRU II - JAUREGUI
contra
CALLARTA III - HZAY
Domà, tarda, a les quatre
A PALA
RICARDO - ARRIGORRIAGA
contra
RUBIO - EJOA
Detalls per cartells.

FRONIO LAIKI-ALA

Avui, nit, a les deu
SAGRARIO - AURORA
contra
NATI - INGELI
Domà, tarda, a les quatre
LUMI - ANGELITA
contra
MATILDE - JONI
Detalls per cartells.

ARXIVS ESTATALES

La història del rei Gamini

Testada dels moros a la nostra ciutat.
 Almirante, davant d'una gran host mora, envia el pla de Barcelona a senyors i a clergues i els dirigeix a l'altre costat de la ciutat. Només testada tirare el canó que menava cap a València. Comte de Barcelona, Borrell II, comprènge el gran perill que corria la ciutat i considera convenient sortir a batre els moros fora de les muralles. Crida la seva gent, i amb un gran nombre de cavallers formà un nodrit exèrcit, el qual sortí pel portal de mar que aleshores s'anava al final de l'actual Baluard de la Mar, i al·loc on hi ha la Plaça d'Àngel. Els dos exèrcits van entrar en batalla a la Plaça de Matadors, plantant la bandera del turó de Montcada vers tramuntana, entre el turó i la vila de Cerdanyola, paratge encara conegut amb aquest nom i en el qual, segons dir de la gent, encara de vegades els pagesos en llaurar hi troben elements que recorren l'aferrissada brega que va haver-hi. Els catalans van perdre, ben pocs van ésser els que es pogueren escapar. Un petit exèrcit de moros, però, els va escapar. Hi havia un capità, un turc, que s'anava cap a Gualta, però els àrabs sen van adonar i es van perseguir. El comte i la seva gent van comprendre que eren empatsats i es van adonar que si es tancaven dintre del castell de Gualta aviat serien assetjats i empresonats pels moros i creueren millor amagar-se en una cova desolada del castell, on pensaven que podrien poder-se salvar-se perquè els moros no podrien entrar a la ciutat. Els turcs i els àrabs van trobar la cova i van matar a tots. Al comte li van tallar la testa com a testimoni de victòria i troleu de guerra.

La ciutat ignorava la sort dels seus defensors. Aleshores, segons veu de la tradició, no comproçava històricament, el palau comtal es trobava part d'enllà de la Plaça de Sant Just, vora la Via Laleiana per aquell indret i damunt la muralla romana que passava per aquella part de la ciutat. La comtessa muller de Barro no es mona ni mirador dels d'on, friso, tractava de descobrir l'horitzó per veure si tornaven els guerrers barcelonins i amb ella, el seu marit. De sobte s'alçà una polseguera que no permetia distingir quina mena de gent s'acostava. Tot d'una caigut al mirador i als peus de la comtessa un cos estrany que, un cop examinat, resultà ésser la testa del comte Borrell, la qual els moros, amb una balista o amb una basseta, van enviar a la comtessa com anunci de la derrota dels catalans. Hom descobrí que un pare i una filla moros que tenia la comtessa com a esclaus, des d'aquell mateix mirador havien fet senyals amb un llum als moros i els haurien fet saber la sortida de la ciutat d- la host catalana. En saber la mort del comte a la ciutat, produí un gran pànic i aplot els moros la van assègla. L'indret d- la muralla des d'on els moros van fer la feia, el comte dintre la ciutat, des d'allavors, es convertí en la balista o la basseta, nom que amb el pas del temps s'convertí en bacea i que s'estengué al correr que més tard hi hagué en aquell indret quan s'urbanitzà la ciutat per aquell costat.

Reia la ciutat un rei moro anomenat Gamir, el qual alzeava un palau vers l'indret del riu moro, nom que avui se'n fa estrany i que és defor-
ma del nom de Gamir; o sigui el nom del rei moro que hi tingué. Hi havia
un sacerdot molt ric anomenat Petrizol, que vivia al carrer de la Por-
ta-Irriada i que deia missa al temple del Pl. unic temple cristià que
quedava. El sacerdot demanà al rei Gamir, que li donés una part de
la mara de la pedraria que s'extreia de la muntanya que hi havia, per
pedraria tot amb monedes d'or. L'or enlluernava el moro, el qual accedí
a la demanda d'En Petrizol, el qual feu empendrar tot el carrer que avui
porta el seu nom amb monedes d'or i restà aprofitant del vell cum, avari co-
rer, i aitzí pogué anar cada dia a la pedraria i a vendre en la casa es-
tranyíssima mora a Barcelona.

Aleshores el mar estava fins a les parets de l'església del Pi i a la Plaça del Pi hi havia uns barraques de pescadors que tenien llurs barques davant de casa seva. Aquests pescadors no es volqueren sotmetre a la nova llei i van donar molts disgustos als moros fins que el rei Gamir, que sembla que en el fons era un bon home, els deixà estar i ells eren els qui ajudaren i protegiren el capellà Petritzol.

A detailed woodcut-style illustration of a man's head and shoulders. The man has a high forehead, receding hair, and a large, curly mustache. He is wearing a dark, high-collared garment. The background is filled with dense, vertical hatching lines.

El cap del rei Gamir, que hi havia a la casa de la Placeta del Regomir cantonada al carrer del Cometa

La dominació mora de la ciutat durà poc temps. Anarí Carlemany en trià un gros exercici maríal pel seu fill Lluís, el qual va assaltar Barcelona i la va ocupar durant un any i mig. Després de la seva sortida, la seva armada de campanya en trià un paratge que aleshores s'anomenava Sant Sadurní i que hi havia una capelleta dedicada a aquest sant i que, en urbanitzar-se, ja uns anys, se li donà el nom de Lluís i Lluís Pius, carrer que va des de la plaça de Sant Pere al carrer de Tragafer. Hom permeté la construcció del rei Gamir u Barcelona, rendit i tmes, i se l'obriga a fer, junt amb la seva armada, un volueren, quedar a un barri que hi havia a prop de la mar, vers el final de l'actual Batxada de Viladocès i la plaçeta del Tragineris i els carrers de la Fusteria, Hostal del Sol, Pom d'Or, barrindó que fins aleshores era denominada Vilanova de les Roquetes, i que aleshores passà a dir-se'n Vilanova dels Serrans.

En el recer del rei de la vila de Vilanova, la seva testa a la port forana duu una inscripció en català, la qual és la següent: «En el palau del Regomir i posà a sota una inscripció en la qual se picava la seva història. Amb el rodol del temps, i per haver-se fet d'obres segones obres, la tal testa anà a parar a la casa que ja cantonava a la plaça del Regomir amb el carrer del Cometa, un restà anys i mes anys i en encare nosaltres l'hem anat a veure, no ha pas capures forni, i la qual era en un escultip el cap del rei Gamir.

Hi ha una altra tradició que explica tot d'altra manera la història d' rei Gamir. En el lloc on avui s'alça la catedral, els moros abegaven una mesquita mora, la qual estava tot just començada en entrar d'ells a Catalunya a Barcelona. Les obres foren sequides, però el temple mai fou consagrat en catedral. Els moros que es van conformar a treuallat a l'obra del nou temple foren admesos amb la promesa que serien alliberats acabades les obres. Tots s'hi van avenir i com a signe de jura per la recuperació de la llibertat, van gravar una cadena en el timp de la portada romana de la catedral que dona al caestre. Aquella cadena encara es pot veure (amb molt bona voluntat) entre les moltes armadures i armament que guarden a l'interior. Aquella cadena recorda la que portava el rei desdovener moros lligada al tornell mentre treballaven en la construcció de la Seu. Al rei moro li fou tallada la testa, com ell l'havia tallat al comte Borrell, i com a humiliació la van penjar sota la volta de l'orgue on hi romas fins ara. D'allí havia de veure com el que volia que fos moro era tot el contrari, i si us plau per força havia d'oir missa. Cuss arribar per Nadal i per Cap d'Any els organistes aturaven per no tocar i per mitjà d'un gongador el poble havia d'encantar la gent deia que el rei moro grunyia de ràbia de veure les grans festes que els catalans feien.

Per tal de celebrar la presa de Barcelona, el rei Lluís volgué fer uns grans festes i feu venir la gent més principal de la seva terra. Aleshor la festa estava dividida en dos partits: un del rei i l'altre de la reina. Entre la gent noble que va venir a Barcelona n'havia molta que feia gara-gara al rei, però que el rei traïdor. Es va celebrar un granapat que segons la tradició, tingue lloc dintre de la catedral; encara que una illa il·legenda, com ja hem vist, suposa que encara s'havia de construir. El primer millor consistí en un grossissim peix. En els grans caps de taula hi havia tallar i partir menjar a cada puer que, com que tothom anava armat, l'espada servia per a tallar i per a agafar el menjar a talt de forquilla. El rei li encarregà a un dels seus nobles cavallers presents que partis el peix, però, per mes que feu i ho provà, no en sabé sortir. Ho encarregà a un altre i a diversos d'altres i ningú no ho sabé fer. Per fi demanà que partis el peix el digne Frederic, gran partidari del rei i afeïssat enemic del partit comunitari. Frederic, amb l'espasa un company de batalla, i amb un gran bestia i seguidors, s'acostà amb gran facilitat i la repartí. Fins aleshor, el rei i la reina, el digne Frederic i el digne

«Encarrec que els dirigi el fet i el digues que desfer un peix, el primer es tallar el cap; tota la resta seguirà sol. Feu en tot igual: primer tallareu el cap i tota la resta ja vindrà sol».

Les paraules del bisbe Frederic (entén una segona intenció, que tota la resta seguirà el cap, i que si tan feix pagar cap, peix que una intenció més tard el pare n'assassinà. Per aquest sacrifici li santificà i hom creu que, en record de la seva estada a Barcelona, sant Frederic sent peix barcelonins gran preferència. «Hom diu que no hi ha peix que no sigui barceloní i que tota la gent que hi ha a casa nostra és de la força ni a mans de la justícia».

(Escrit expressament per a **ULTIMA HORA**)

Joan AMADUCCI

MIRAVITLLES Haití acusa

EXPLICARA...

Més de dotze mil

«El que jo he vist a Madrid»

L'Ateneu Professional de Periodistes celebrarà la conferència corresponent al cicle que ha organitzat, demà, dimecres, a dos quarts de set de la tarda, al Saló d'Actes de l'A-

**versones assassi-
sinades en terri-
tori dominica**

lencu de Barcelona (casuda, 6), cedí amb tota mena de facilitats, per a la Junta Directiva, que presideix el doctiu. Quenat Març, a l'establiment de la revista, dedicat als periòdics madrilenys que es troben a la nostra ciutat, amb motiu de la inauguració de l'Exposició vers, la resistència heroica de Madrid, disseny del Comissari de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, Jaume Miravet, sobre l'interessant tema: «El que jo he viat als fronts de Madrid».

**La veu d'E. R. C., la més autèntica
interpretació dels anhels i de les
il·lusions d'aquest poble que el 19
de juliol es llançà unànimement
contra els enemics de la llibertat**

A mesura que van aclarint-se i destriant-se les posicions adoptades per Partits polítics i organitzacions sindicals de resultes del capgirell que donà la vida pública catalana ara disset mesos, moltes d'elles posicions de conveniència i d'oportunitat, en el nostre mapa polític només hi van restant, incommovibles, els agrupaments que tenen un caràcter positiu i que responen damunt de la base ferma de la Llibertat i de la Democràcia.

Abans que tot altre, Esquerra Republicana de Catalunya. El Partit majoritari català és l'únic que demostra una vitalitat renovada, sense que li hagi calgut abandonar ni per un moment la línia que presideix la seva actuació d'ençà el 1931, any en què el fundaren les masses nacionalistes i republicanes.

A cada reunió de's seus organismes, de la discussió, dels acords, en orgeixen les solucions més adequades i més catalanes per a tots els problemes de l'hora. La veu d'E. R. és la més autèntica interpretació dels anhels i de les il·lusions d'aquest poble que el 19 de juliol de l'any passat es llança unànimement cap era definit capciosament pels pervenguts ha vist amb dolor com l'esperit de la seva gesta contra els enemics de la llibertat i que després la política i aprofitat deshonestament pels avantatgistes que es donen en tots els instants de confusió.

Però Catalunya no pot lliurar-se a una crítica negativa i a una inactivitat descorajadora. Catalunya ha vist perfectament que els pols oposats al desordre que hom ha volgut imposar-li són les idees tradicionals de catalanisme i democràcia. El seu esperit progressiu troba exemple per a tots els pobles ibèrics, va lligat a la permanència d'aquests ideals. I ara com mai en la fecunditat dels sentiments de pàtria i de llibertat.

Que E. R. és l'instrument polític més apte per a canalitzar els ideals de Catalunya, ho demostra d'una manera fàcilment la declaració aprovada en el Ple de la Federació de Barcelonès-Circumscripció celebrat diumenge passat. Les qüestions més candents de l'actualitat, els problemes més contraverbits, hi són examinats amb un criteri serè i orientats vers solucions clares i positives.

Obra d'aclariment. Per exemple, en tocar la política agrària, la declaració, entre altres coses, demana la justa i equànime representació dels autèntics productors agrícoles en els Sindicats, eludint la ingerència de les tendències polítiques i dels interessos alienes als veritables interessos de la pagesia.

En matèria de proveïments, el Ple de la Federació de Barcelona-Circumscripció d'E. i. interessa la dissolució de la Conselleria de Proveïments i la seva substitució per un organisme encarregat de la regulació dels preus i de la constitució d'estocks de matèries bàsiques de primera necessitat, que per no ésser de país són d'inevitable importació.

I, davant del problema que ha provocat l'aplicació indeguda del Decret de Collectivitzacions, Esquerra Republicana, defensant l'actuació dels seus representants al Consell d'Economia, demana la suspensió immediata de procediments que com l'anomenat agrupament d'indústries, són la destrucció de molts estímuls de difícil substitució i l'atropellament dels legítims interessos de la menestralia i de la petita indústria.

Aquestes són les grans línies d'un programa econòmic republicà, que al costat de les coses bones, signes d'unitat i d'eficàcia de cara a la guerra que la declaració del Ple de la Federació de Barcelona-Circumscipció també fa públiques, obre els cors catalans a l'esperança en uns temps millors, viscuts sota el doble signe de la Catalanitat i de la Democràcia.

1837-1937

LA VELLA UNIVERSITAT

Els homes que fieren Catalunya

Sembla que En Casanoves fou una bellíssima persona. Quan els francesos construí un jardí net però hi passejessin els barcelonins, i, finalment, gràcies a la seva intervenció, aquesta vegada, l'arquitecte, gent de la nostra capital pogué tenir novament, a prop de la muralla, la seva universitat, que un rei de mala memòria exilià a Cervera per impedir l'ensenyament dels ciutadans estudijs de la metròpoli.

En l'època dolça dels carmelinites, els frares eren els canons del carlisme. Don Carles, no feia pas massa temps d'haver deixat el càrrec de cap d'això, al davant de 14.000 homes vermells, s'havia dirigit a Olesa i d'Olesa a Castellet de Barberà. Els catalans creuaven l'Ebre i s'havien arribat a creuar i les altres que a Madrid fel·l'ol del catalans, el general Espartaco, nomenat de poc comte de Luchana, els barcelonins solien menjar polastre per Nadal i altres festes assenyalsades i aprofitaven les hores de sol per anar-hi a prendre en aquest famós jardí del general, situat a l'extrem del passeig de la Duana i presenciant una mostra de la parla d'occità prop de la qual encetraven turgides idíl·lies els soldats i les diles davant la diferència de la canalla o dels d'altres que llegien els diaris, alguns dels quals dels ministres de Calatrava.

UNA CIUTAT SENSE CER-
VELL

Anyes més tard, bastants anys més tard, els catedràtics es deien: Ramon Permanyer, Manuel Duran i Bas, Miquel Milà i Fontanals i Josep Ponç i Gallarza. Gràcies a aquells homes i a l'estol magnífic dels seus deixebles, Catalunya perdava la seva personalitat. Sense saber-ho potser ni els uns ni els altres, començava a fer-se una pàtria gran, brisolada per un vers fènix: l'Eodas d'Aribau.

D'aquell casolot en la revolució del 35 havia sortit el primer dels tres alcorers, els de l'època dels anys cinquanta.

Justament, un segle més tard, el triomfador de Bülten advoca prop dels governants catalans, i ho fa amb el nom de Ferran VII, que ja s'havia tancat de sang amb l'homicidi repressiu contra els homes de la societat secreta el «Triangulo» aliborès una consigna, avui d'actualitat «Catalunya».

Al ploma d'aquells estudiants, després homes de corrent lliberals, artistes i escriptors, però l'esperit, la intenció que l'animava i la feia córrer, era la catalana, catalaníssima... M. B.

ESCENARIS

lirica «Romanza h
va plaure al nos
va donar a conèi
velats. L'estrena
tituit tambe un, ex
drillenya, unànime
«Romanza húnga
obra lírica estren
çà del 19 de juli
i una de les mil
nere.

Avui és el me
Vila, com abans
Amadeu Vives, el
triomfa a Madrid
seu art En poc
joventut, dotra-
l'admiració del
Ara és a Madrid
nom es cotitza co
millors esperances

acions suggestives
teatral. Ara, de
Ràdio Luxemburg
lacions de divers
i abans les ha fe
tats ràpids i ma
no, una de les co
tinguent: «Simbo
gen de la seva vo
car-lo en els ven
els marchands de

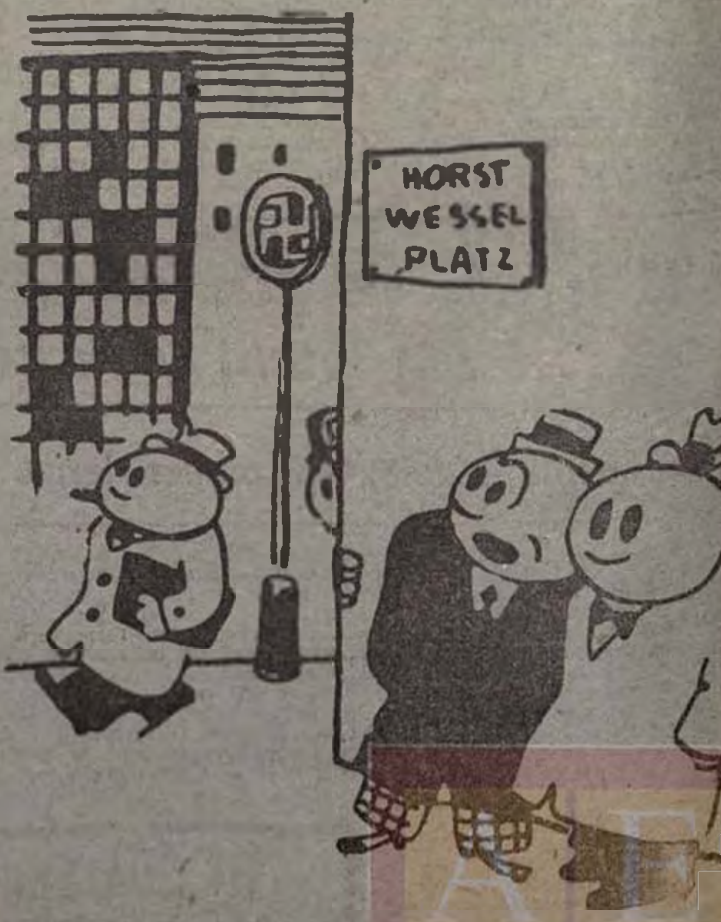
Cocteau parla
hard i recorda
sentenci de la illa
una reina de joc
sabia trobar-li e
llines d'or del set
Venècia a còpia
d'estaques, de res
guix rosa. Quan
da com el Palaz
blanca esdevenia

El Teatre Catòlic de la Comedia s'inaugurarà el proper divendres, dia 23, a les deu de la nit, amb una representació d'extraordinària bellesa i de gran interès dramàtic, en tres actes d'Angel Guimerà, «El T. mort».

Victor Mora, el popular autor català, i el seu col·laborador, el mestre Dolras

Vila, han est-
treat al Teat-
re Pardiñas de

PERIODISTES

—No ho trobeu suspecte? Fa més de tres mesos que a Berlín i ni tan sols no ha estat expulsat... (de "Vendres")